

FOLKETINGET

Nuummi Angerlarsimaffik Aja-mut nakkutilliilluni alakkaaneq pillugu nalunaarussiaq (Nakkutilliilluni alakkaaneq 3)

1. Aallaqqaasiut

Sisamangornermi 7. september 2023 § 71 naapertorlugu nakkutilliartortut siumut nalunaarutigeriikkaminnik Nuummi Angerlarsimaffik Aja-mut nakkutilliartortutik alakkaapput.

§ 71 naapertorlugu nakkutilliartoqataapput nakkutilliisunut siulittaasup tullia Camilla Fabricius (S), Theresa Berg Andersen (SF), Alexander Ryle (LA), Stinus Lindgren (RV) aamma Aaja Chemnitz (IA).

Taakku saniatigut peqataapput ataatsimiititaliap pisortaa Lis Grønnegaard Rasmussen, ataatsimiititaliap allattaa Charlotte Avnsted-Vilman, ataatsimiititaliami assistenti Gitte Ravn Jensen aamma oqalutsi.

Aallaqqaasiutigalugu nakkutilliisut ataatsimeeqatigivaat Heidi Trondheim Egede aamma Inalunguak Møller. Alakkaanerup nalaani angerlarsimaffik forstander-eqanngilaq, aamma sulisut arlallit sulinnaarsimapput.

Sulisut oqaluttuarput angerlarsimaffimmi ulluinnaat ingerlasarneri pillugit sunillu unammilligassaqartarnertik pillugu. Angerlarsimaffik isumaginnikkut tarnikkut neqeroorutaavoq, sulisullu naliliinerat malillugu tamatigut inuusuttut ajornartorsiutaannut tulluartumik aaqqiiniarnissaminnut periarfissaqartaratik. Ilaatigut ajornartorsiutaavoq najugaqartut ukiumikkut nikinganerujussuat aammalu inuusuttut arlallit sakkortuumik avammut qisuariaateqartarnerat.

2. Nakkutilliiviup oqaaseqaataa

Nakkutilliisut aarlerinartoqartippaat sulisut paasissutissiimmata pisuni ilaatigut pisariaqartarsimammat meeqqat inuusuttullu natermut nallartinneqartarnerat, tamanna meeqqanut inuusuttunullu timikkut sakkortuumik iliorfiginninnerummat. Nakkutilliisut kajumissaarutigivaat periutsip tamatuma allanngortinneqarnissaa.

Nakkutilliisutaaq ernummatigaat piginnaasaqarluartunik suliamullu tunngasumik ilinniarsimasunik atorfinitsitsiniarneq ajornakusoortinneqarmat, uaniami pineqarmata meeqqat inuusuttullu imaannaanngitsorujussuarmik atugaqartut aammalu immikkut ikiorneqarnissamik tapersorsorneqarnissamillu pisariaqartitsisut. Nakkutilliisut maluginiarpaat Angerlarsimaffik

25. april 2024

§ 71-tilsynet

Charlotte Avnsted-Vilman
Udvalgssekretær
charlotte.avnsted-vilman@ft.dk
Tlf. 33373648

Folketinget

Christiansborg
1240 København
K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

Ajami sulisuusut sapinngisartik atorlugu meeqqat inuusuttullu toqqissisimanartumik aalaakkaasumillu ulluinnaqartinnissaat sulissutigisaraat, sinaakkutaasut atorsinnaasatik iluaqutigalugit.

Nakkutilliisut ajunngitsutut nalilerpaat sulisut upalungaarsimaffigeqqissaarmassuk qanoq angerlarsimaffimmi ineqartuusut agguataarlugit inissinneqarnissaat, inuusuttut arlallit assigiinngitsunik tarnikkut suussusersineqarnikumik nappaateqarmata. Inissiisarfimmi pingaarutilerujussuuvoq atugarissaartoqassappat tamakkuningga aamma sulisut isumaliuuteqartarnissaat.

Nakkutilliisuttaaq ajunngitsutut nalilerpaat angerlarsimaffimmi sulisut ataavartumik isumaliuuteqartarmata qanoq ilillutik meeqqat inuusuttullu naaperiarnissaannik, kimigiiserfigineqartutut misigitinnaveersaarlugit, pingaaruteqarmat tatiginninerup sanarfeqqaarnissaa, sulisut meeqqamut imaluunniit inuusuttumut isumaginninnermi perorsaannermik suliamik aallartitsinnginnerini.

Naggataatigut nakkutilliisut ajunngitsutut nalilerpaat sulisut meeqqanut ilaqtaminnut pissutsit assigiinngitsut peqqutaallutik attaveqanngitsunut ukkatarinnittarnerat ullorsiortoqartillugu il.il.

3. Nuummi Angerlarsimaffik Aja naatsumik

Aja ulloq unnuarlu angerlarsimaffiuvoq nalinginnaasumik silassorissunut. meeqqanullu qulaajaaffigineqareersimasunut aamma inuusuttunut tarnimikkut ajornartorsiutillinnut. Sullinniakkat ilisarnaatigaat peroriartorsimagamik aaqqissuussaannermik amin-gateqarlutik sumiginnangaallutillu, kinaassutsikkut akornute-qarneq, tarnikkut nappaatit assigiinngitsut, attaveqarniarnermi ajornartorsiuteqarneq, meeqqat inuusuttullu tarnikkut mianer-nartut, soorlu annikitsumik imminut naleqartinneq aamma immi-nut tatigineq appasittoq, inooqatigiinniarnermi ilikkagaqarniar-nermilu ajornartorsiuteqarneq, qisuariartaatsikkut imminut aqup-piarsinnaannginneq aamma kinguneqaataasinnaasunik appasis-sumik paasinninneq, aamma isumassorneqarnissamik pisariaqar-titsineq, aaqqissuussaannermik, inersimasunut patajaatsumik atta-veqarneq katsorsaariaatsillu assigiinngitsut.

Nakkutilliilluni alakkaanissaq sioqqullugu angerlarsimaffiup na-lunaarutigaa Aja katillugit 13-nik inissaateqartoq, immikkoortor-tanut agguataarsimasunik, immikkoortorta q niviarsiaqqanut si-samanut nukappiaqqanullu sisamanut inissalik, immikkoortorta q pingasunut inissalik, kiisalu illup avataani marlunnut inissalik. Ukioqatigiiaat aallaavittut 14-17-nik ukioqarput. Immikkut innar-luutilinnut immikkoortorta q marlunnut inissalik. Nakkutilliisunut kingusinnerusukkut nalunaarutigineqarpoq Aja meeqqanut 14-inut inissaqartoq, alakkaanerullu nalaani 14-inik inisimasoqartoq.

Nakkutilliilluni alakkaanissaq sioqqullugu aamma nalunaarutigineqarpoq meeqqat inuusuttullu 14-26 akornanni ukiullit Ajami najugaqartut, aammalu Holbøllsvej-imi meeqqat inuusuttullu 14-24 akornanni ukiullit najugaqartut, kiisalu ataaseq 30-nik aamma ataaseq 43-nik ukiulik.

Aja pingasunik immikkoortortaarpoq. Immikkoortortami angisuumi iserterlaat najugaqartarput. Nammineerlutik inuunissaminut piariilersut immikkoortumi mikinermi najugaqarput. Inersimasut Holbøllsvej-imi najugaqarput.

Aja neqerooruteqartarpoq inuusuttunut 18-23-it akornanni ukiulinnut malitseqartitsinermik. Malitseqartitsineq angerlarsimaffimmi tamakkiisumik najugaqartitaanermi pisarpoq.

Angerlarsimaffik Aja Namminersorlutik Oqartussanit pigineqarpoq Inunnik Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup ataaniilluni.

Isumannaallisagaanngitsut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiuvoq, Meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat § 1, imm. 1, nr. 1 aamma § 1, imm. 2, nr. 1 naaper-
torlugu.

Angerlarsimaffik immikkoortortaarpoq innarluutilinnut Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat tungavigalugu.

Ajami inunnik perorsaanermi avatangiisinik illersugaasunik pilersitsinissaq siunertaavoq, najugallit nammineq sukkassusertik mallillugu ineriartorsinnaassapput, taamaalillutik nammineq killissatik, misigissutsitik pisariaqartitatillu pitsaanagerusumik angussavaat. Sakkortuumik misigisaqarnerit kingorna qisuariaatit alapernaaneqarput aamma najugallit ilikkagaqarnissaminut ineriartornissaminnullu tapersorsorneqartarput. Najugallit ulluinnarni unamilligassaminik artorsannginnissaat Ajap aamma pingaartitaraa aamma atassuteqarnerit assigiinngitsut qanoq aqunnissaanut sungiusaarpoq, ukioqatiminnik ikinnguteqarnissamut piginnaasaasa ilanngullugit sungiusarneqartarput. Kiisalu naggataatigut najugaqartut siunissami paaqqinnittarfimmiikkunnaarunik nammineerlutik inuuneqarlutik akisussaaffimmik tiguisinnaanngortillugit piginnaasamikkut pisussaaffimmikkullu sungiusarneqarnissaat siunertaavoq.

Ajami inunnik perorsaanermi nammineersinnaassuseqalersitsineq tungaviusumik oqariartaasiuvoq. Nammineersinnaassuseqalersitsineq ima allaaserineqarpoq; najugaqartup qanoq iliorsinnaan-

nginnermik misigissuseqartarnini pillugu akiuunnissamut taper-sersorneqassaaq aamma nammineq inuunermini periarfissat salliullugit nammineq naleqassutsiminik aqussinnaanerinillu misigissuseqalersinneqartassaaq. Ajami immikkoortut assigiingitsut ataatsimuulersillugit inunnik perorsaasoqartarpoq. Tassa imaappoq, najugaqartut ataasiakkaat unammilligassaat immikkuullarissut aamma inissisimaffia aallaavigalugit perorsaariaatsit assigiingitsut Ajap ataqatigiissittarpai. Atassuteqarsinnaassutsimut attaveqarsinnaassutsimullu suliniutit Ajap sullissinerani tungaviulluinnarput; najugaqartut sulisullu akornanni taakkua eqqisisimanartumik atassuteqalersitsisarput taamaalillutik perorsaariaatsinut allanut sunnuteqarsinnaaneri taamaalillutik tungavilerneqartarput.

Toqqisisimanartumik angerlarsimarfippalaartumillu isumassuisoqarluni aaqqissuussaasumik, malittarisassalimmik erseqqisumillu killiliisarluni avatangiiseqarnissaaq pilersissallugu Ajap immikkut ittumik pingaartitaraa. Inunnik perorsaalluni suliniuteqarnermi pinngortitaq atorlugu sammisaqartitsinerit akuttunngitsumik Ajap sinaakkutitut atortarpai.

Qulaajaanermi katsorsaanermilu DIH-mi Tarnikkut nappaatilinnut Immikkoortortaajap suleqatigaa. Taamaattorli meeqqanut tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortaajarfeqanngilaq, taamaattumillu meeqqat Nuummi napparsimavimmi meeqqanut immikkoortortami amerlanertigut unitsinneqartarput. Nakkutilliilluni alakkaanerup nalaani Ajami inuusuttut arfinillit najugallit tarnikkut qulaajaaffigineqarsimapput.

Tamatuma saniatigut najukkami atuarfinnik suliffeqarfinnillu pitsaasumik suleqateqarneq Ajap anguniartuarpa.

Aja periarfissaqarpoq angerlarsimaffiup ulluinnaasa avataani aallaarsimaartitsinissamut suliniuteqarnissamullu.

Aja-mi sulisuupput perorsaasut pingasut, isumaginninnermi assistenti ataaseq, isumaginninnermi ikiorti ataaseq, ilinniartoq ataaseq kiisalu ikiortit aqqanillit. Sulisut naliliipput, sulisoqarneq ataatsimut isigalugu ajunngitsoq, kisianni ajornakusoorsinnaasartuq unnuakkut aalajangersimasunik pingaartussarsiniartarneq.

4. Nakkutilliisut alakkarerinerat

Nakkutilliisut angerlarsimaffimmi alakkarerisinneqarput. Nakkutilliisut marlunngorlutik avipput, inuusuttunut inituallaannginnisartik siunertaralugu.

Angerlarsimaffik kusanarpoq eqqiluillunilu. Nakkutilliisut alakkarpaat ini isersimaartarfusoq, teqqulik TV-mik isiginnaarfiu-

sinnaasumik. Nakkutilliisut aamma alakkarpaat ineeqqat arlallit. Sulisut oqaluttuarput, inuusuttut namminneerlutik ineeqqatik to-rersuutittussaagaat. Nukappiaqqat niviarsiaqqallu avissaaqqatin-neqarput.

Ineeqqat mikipput kusanarlutilli. Inuusuttut sisamat uffarfimmik perusersartarfimmillu katussaqaarput. Ineeqqani pujortaqqusaa-voq 18-nik ukioqalereersimagaanni. 18-it ataallugit ukiullit ineeq-qaminni pujortaqqusaanngillat.

Sulisut oqaluttuarput eqqumaffigisorujuugitsik inuusuttut qanoq katitertarneri pillugit. Inuusuttut arlallit tarnikkut assigiinngitsu-nik nappaateqarput, taamaattumillu pingaaruteqarpoq sulisut isu-maliutigisassagaat qanoq ilillutik inuusuttunut saaffiginnittarnis-sartik, tatineqartutut misigissanngimmata. Akuttunngitsumik inuusuttut akunnerminni aaqqiagiinngissuteqartarput.

Kiisalu init marluk paarnaqqasut, tassaasut toqqorsivik aamma ilinniartitsivik. Sannaveqarpoq aamma paarnaarsimasumik ator-neqanngikkaagat, isumannaallisaaniarnermik tunngavilimmik. Igaffeqarpoq, tassani nerisassiorneq pisarluni. Igaffimmi matut aamma sillimaniarnermik pissuteqartumik paarnaarsinnaapput.

Sulisunut aamma ineqarpoq qimaaviusinnaasumik, tassani pingaartoq unnuisarpoq. Sulisut oqaluttuarput tamatumunnga ata-tillugu, pisariaqartoq, isumannaallisaanerup ukkanneqarnissaa, inuusuttut amerlasuut avammut sakkortuumik qisuariaateqarsin-naasarmata. Assersuutigalugu kuglepenne-nik peqaqqusaanngi-laq, soorlu aamma qiuttit saviillu paarnaarsimasumiitinneqartut. Sulisut sillimaniarnermut ilinniartinneqartarput.

Nakorsaait sikaavimmi qisuusumi paarnaarsimasumiitinneqarput, taanna allaffimmiippoq. Inuusuttut attaveqaatigisaasa inuusuttut nakorsaataat aquppaat.

Inuusuttut pillugit pilersaarutit allaffimmiipput, paarnaqqasumi, sulisunik najuuttoqartinnagu.

Nakkutilliisut inuusuttut marluk angerlarsimaffimmi najugallit oqaloqatigaat. Nalinginnaasumik Aja-miinnertik ajorinnngilaat. Inuusuttup aappa skizofren-eqarpoq, ukiunilu marlunni tamaani najugaqarsimalluni. Inuusuttut marluk tamarmik oqaatigaat pigin-naatitaaffitik pillugit ilisimatinneqarnikuullutik. Kisiannili ilaqtu-tatik maqaasivaat.

5. Tamalaat

Sulisut oqaluttuarput, angerlarsimaffimmi najugaqartut akornanni inuusuttut amerlasuut qajannartuusut. Angerlarsimaffik Kalaallit Nunaanni asseqanngilaq.

Persorsaasut atorfeqartut amerlavallaanngillat. Sulisussanik suliamut ilinniarsimasunik pissarsiniarneq ajornakusoorpoq, tamanalu ajornartorsiutaavoq, sullinniakkammi oqimaatsuummata.

Sulisunut pingaaruteqarpoq, inuusuttunut maligassiuisutut inissisimassallutik.

Sulisut oqaluttuaraat, amerlasuutigut inuusuttut oqaaseqartinniarneri ajornakusoorpoq. Sulisut iliuuseqartarput inuusuttut sammisassaqtinniarlugit, taamaaliornikkut oqaaseqartinnissaat ajornannginnerusarmat. Inuusuttut arlallit kinguaassiutigut atornerlugaasimapput, aamma arlallit perlilerneq misigisimavaat. Taamaattumik pingaaruteqarpoq inuusuttut naapinnissaat sumiiffianni tatiniarsarinagillu piumanngiffiisigut.

Tamanna aamma isumaqarpoq, piumasaqaataanngimmat inuusuttut atuarnissaat. Inuusuttunullu periarfissaavoq sapaatip akunneranut akunnerni arlalialunnguani sulinissamat, piumagunik. Sulisimaganik akissarsisinnegartarput. Tamatuma saniatigut kaasarfimiussinneqartarlugit atisassarsiutisiaqartinneqartarput. Sulisut ikuuttarput aningaasanik aqutsinissaannik. Inuusuttut 18-it ataallugit ukiullit eqqarsaatigalugit taakku sapaatip akunneranut pingasoriarlutik aningaasanik pisarput. Tamanna pissuteqarpoq aningaasat ikiaroorartumut atorneqannginnissaannik.

Ulloq unnuarlu kaajallallugu nerisassamik pissarsisinnaapput, aamma aalajangersimasumik piffissamik siniffissaqanngilaq, inuusuttullu sinissinnaapput iternissamik tungaanut. Matut ammaannartuupput, angerlarsimaffillu qimassinnaavaat piumagunik. Taamaattorli isumannaallisaaneq eqqarsaatigalugu matut nal. 23.00 paarnaarneqartarput avataaniit isertoqannginnissaa siunertaralugu.

Sulisut nalilerpaat inuusuttut periarfissaqartut inuusuttut inuunissaminnut, aamma sunniuteqarsinnaapput angerlarsimaffimmi sunik sammisassaqtitsisoqarnissaa pillugu. Assersuutigalugu café-mukartoqartarpoq aamma naluttarfimmut nalukkiartoqartarpoq.

Inuusuttut inuissioraagata kaffillertoqartarpoq, inuusuttut ikinngutiminnik ilaqqutaminnillu qaaqquisinnaatillugit. Angajoqqaalli tamarmik periarfissaqarneq ajorput peqataanissaminnut. Taamatumani pissutaasinnaavoq ungasissorsuarmi najugaqarneq

aammali imaassinnaalluni angajoqqaat nukissaqanngitsut peqataanissaminnut. Tamanna taarserniarlugu sulisut iliuseqarluartarput.

Inuusuttut arlallit Aja-mi najugaqartut illoqarfinit allanit aggersuupput. Inuusuttut pisinnaatitaaffigaat ukiumut marloriarlutik ilaqtaminnut tikeraarsinnaanertik, sulisunik ingiaqateqarlutik.

Sulisut oqaluttuarput akuttunngitsumik inuusuttunut pissaanermik atuisoqartariaqartartoq, sulisullu ilaannikkut inuusuttunik natermut paagussisariaqartartut. Pisulli ilaatigut aamma sulisut politiinik ikiortissarsiortarput, inuusuttoq immikkut ulorianartumik pissusilersortillugu.

Nakkutilliisut apeqqutigaat, pinngitsaaliisummik inissiisarnerit amerlanersut inuusuttut akornanni. Sulisut akissutigaa, tamanna pisinnaasartoq. Tunngaviusumilli sulisut isumaqarput, sullinniakatik sapernartuusut, aammalu tamatigut suliamut tunngatillugu piginnaasat pigisanngikkitik. Sulisussanik pissarsiniarneq ajornakusoorpoq, ulluinnarnilu pissutsit ilaatigut imaannaaneq ajorput.

Sulisut tikkuarpaat aamma, illup ataatsip iluani meeqqat inuusuttullu ataatsimoortinneqarnerat. Inersimasut inituallaartillugit inuusuttunik sullissiniarneq ajornakusoorsinnaasarmat.

Sulisut aamma oqaluttuaraat, kinguaassiutitigut atoqatigiinnermi illersuutit atorneqarnissaat ukkatarineqartoq. Inuusuttut akornanni atortittartuuneq ajornartorsiutaavoq angisooq. Inuusuttut ilaasa atisaqaratik assitik tuniniartarpaat internet aqqutigalugu, tamannalu pillugu sulisut inuusuttunik oqaloqatiginnittarput killissat pillugit – annerpaamik illersorniarlugit. Inuusuttunut ajornakusoorsinnaasarpooq paasissallugu tamakku qanoq kinguneqarsinnaaneri siunissami, assersuutigalugu atisaqarani assinik tunisaqartaraanni.

Nakkutilliilluni alakkaanissaq sioqqullugu Aja-p paasissutissiisutigaa ukiumi kingullermi 6-7-eriarluni pissaanermik atuisoqarsimasooq. Ilaatigut imigassartorsimatilluni kamarujussuortoqarnerani, imaluunniit inuusuttup piumasani pisinnaasimanagu. Pisup pereernerisa kingorna tamatigut inuusuttut oqaloqateqarnissaminut periarfissaqarput.

Aja oqaatsinik atuinissamut politikkeqarpoq, najugaqartullu pillugit sulisut ammut isiginninniutinik oqaloqqusaanngillat.

Aja-mi aamma illup iluani malittarisassaqarpoq. Sulisut pingaartippaat, immikkoortortani tamani toqqissisimanartuussasoq. As-

sersuutigalugu ataatsimoornerni mobiltelefoneqaqqusaanngilaq.
Nal. 21.00 kingorna errorsivik atorneqaqqusaanngilaq.

Inuusuttut Aja-mut iserteraangamik illup iluani ileqqorissaarnis-
samut malittarisassanik pisarput, sulisuniillu oqaluttuunneqartar-
lutik, malittarisassat suut atuunnersut. Ileqqorissaarnissamut ma-
littarisassat ingerlaavartumik qaqinneqartarput.

Inuusuttut tamarmik nal. 23.00 ineeqqaminneereersimassapput.
Tamatumaa kingornatigut TV-mik isiginnaartoqarsinnaanngilaq,
sammissasaqarnerillu tamarmik unitsinneqarsimassallutik. Aja-
mut pulaarfissat piffissat aalajangersimasuupput.

Immikkoortortami anginermi nal. 07.00-miit 23.00-ip tungaanut
internet-imut attaveqartarpoq. Immikkoortortami mikinermi
aamma Holbøllsvej-imiittumi ulloq unnuarlu kaajallallugu inter-
net-imut attaveqarpoq.

Sulisut aamma oqaluttuaraat angerlarsimaffimmi imigassamik,
ikiaroornartumik il.il. eqqussisoqaqqusaanngitsoq. Sulisut paasi-
saqartillutik arsaarinnittarput.

Nakkutilliisut apeqqutigaa angerlarsimaffiup inuusuttut angajoq-
qaavinik suleqateqarnera. Sulisut akipput toqqaannartumik anga-
joqqaat akulerutsinneqarneq ajortut.

[Dette er en oversættelse. I tvivlsspørgsmål henviser vi til den danske original].
Nutsigaavoq. Nalorniguit qallunaatuua takuuk.